II.5. MINIMIZAREA FUNCȚIILOR BOOLEENE PRIN METODA DIAGRAMELOR KARNAUGH

Structura unei diagrame Karnaugh

pentru **n** variabile

- Pe structura unui **tabel bidimensional**
- Zona variabilelor
  - 2 clase : etichete de linii / coloane (**n** par → clase egale)
  - se scriu **numele** variabilelor
- Zona etichetelor
  - o etichetă este un **şir de n biţi**, dacă funcţia are **n** variabile
  - Pentru **n** par, **n**/2 biţi într-o etichetă de linii, **n**/2 pentru o etichetă de coloană
  - fiecare bit dintr-o etichetă corespunde unei variabile
- Zona celor 2^n locaţii din diagramă
  - în care se vor trece doar valorile de 1
  - unei locaţii îi corespunde o unică etichetă

Metoda Karnaugh

Ordinea codului Grey

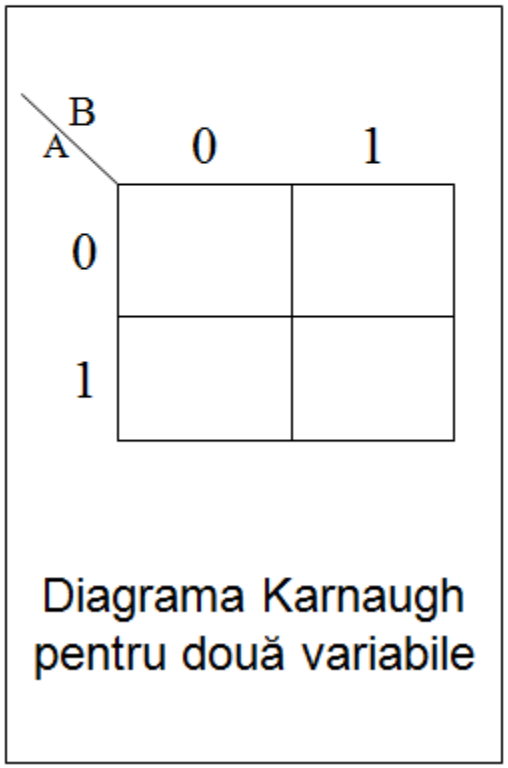

Diagrama Karnaugh pentru două variabile

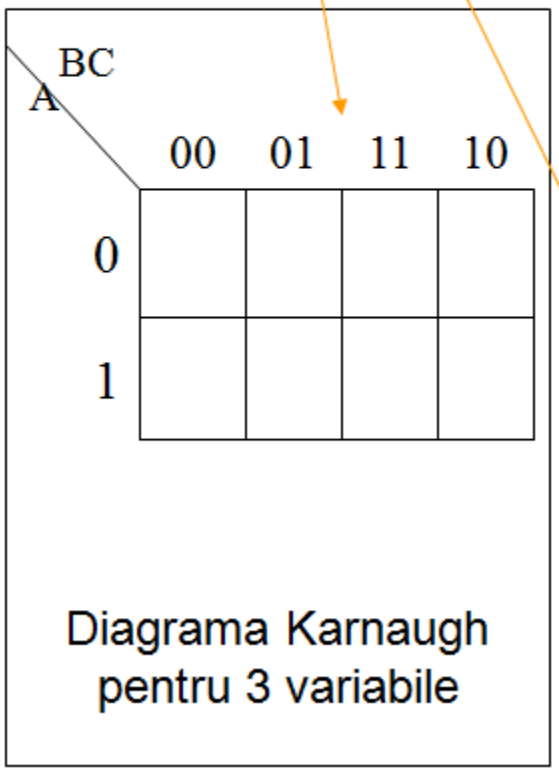

Diagrama Karnaugh pentru 3 variabile

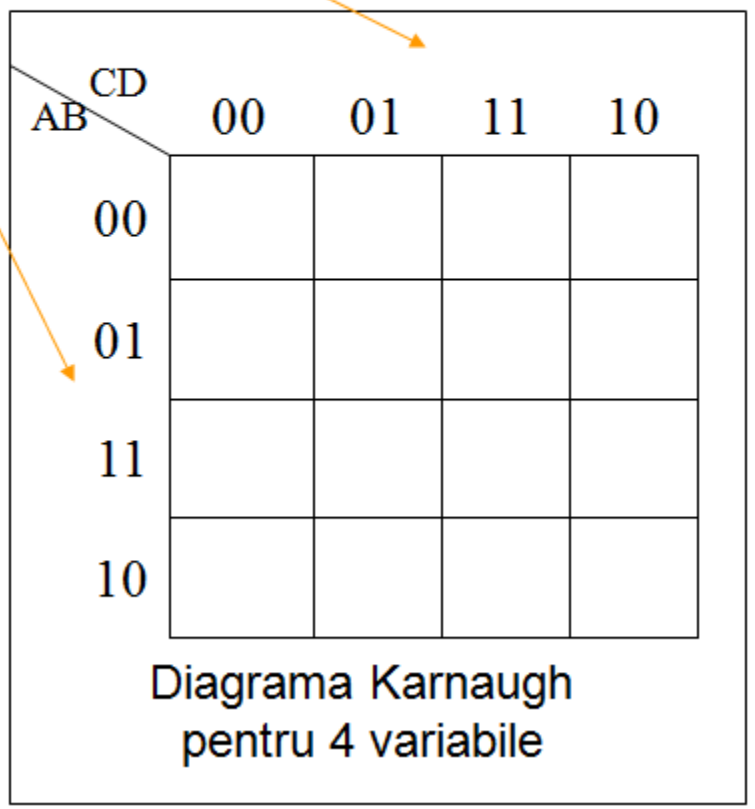

Diagrama Karnaugh pentru 4 variabile

Etichete: codul Grey

•etichetele nu se scriu în ordinea naturală, ci în *ordinea Grey*

•pe 2 poziţii binare: 00, 01, 11, 10

•pe 3 poziţii binare:

000, **0**01, **0**11, **0**10, **1**10, **1**11, **1**01, **1**00

•pe 4 poziţii binare:

0000, **0**001, **0**011, **0**010, **0**110, **0**111, **0**101,**0**100,
1100, **1**101, **1**111, **1**110, **1**010, **1**011, **1**001,**1**000

•oricare două etichete consecutive – inclusiv prima şi ultima! - diferă printr-un singur bit

Adiacenţe în diagrame Karnaugh

- Două poziţii sunt adiacente dacă etichetele corespunzătoare diferă pe un singur bit
- Generalizează "vecinătatea" intuitivă
- 4 variabile: cele patru colţuri sunt adiacente!
- Pentru o funcţie de **n** variabile, o locaţie are **n** locaţii adiacente
  - < 5 variabile – vizual
  - 5 sau mai multe: şi alte adiacenţe decât cele vizibile

Paşii minimizării Karnaugh

1. Se trec în locaţiile corespunzătoare (conform etichetelor) valorile de 1 ale funcţiei
2. Se caută blocuri conţinând numai valori 1, astfel încât:
   - fiecare valoare 1 să fie inclusă în cel puţin un bloc
   - blocurile să fie cât mai mari şi mai puţine
   - un bloc să conţină un număr de locaţii egal cu o putere a lui 2
     - eventual puterea 0
   - dacă blocul conţine $2^{\mathbf{k}}$ locaţii, atunci pentru fiecare locaţie blocul să conţină exact **k** locaţii adiacente cu ea

Paşii minimizării Karnaugh

3. Se scrie expresia minimizată a funcţiei astfel:
   - fiecărui bloc cu 2^k locaţii 1 îi corespunde un termen conţinând **n-k** variabile legate prin conjuncţie
   - în termen apar acele variabile ale căror etichete sunt constante pentru toate locaţiile din bloc
   - o variabilă apare negată dacă eticheta sa constantă este 0 şi nenegată altfel
   - termenii astfel obţinuţi (după considerarea tuturor blocurilor) sunt legaţi prin disjuncţie

Exemple: "majoritatea din 3"; imparitate

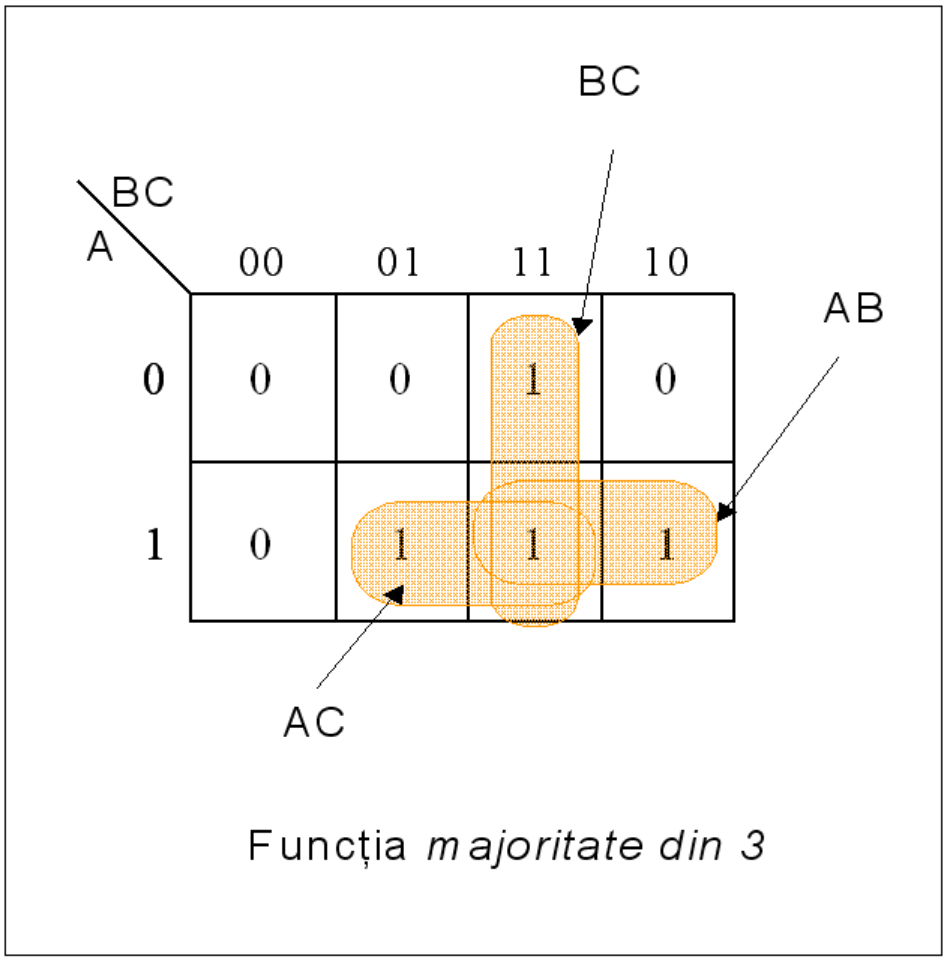

Funcția *majoritate din 3*

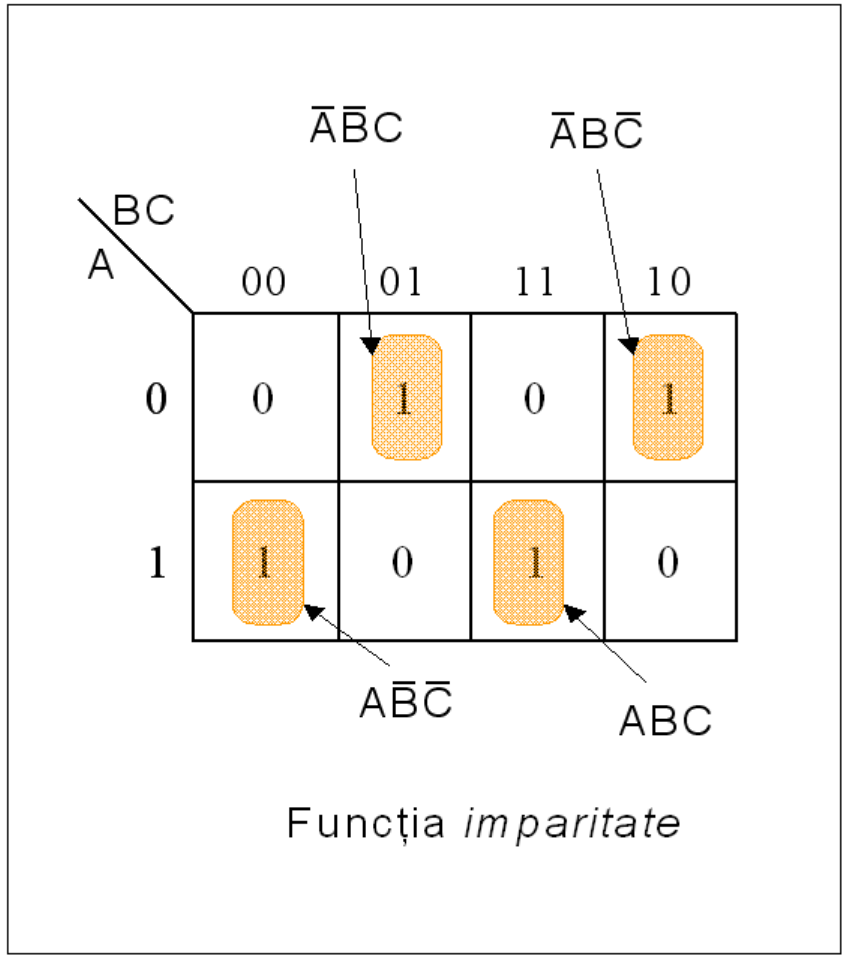

Funcția *imparitate*

Adiacenţa liniilor/**coloanelor** extreme
f(A,B,C)=Σ(0,2,3,4,5,6)

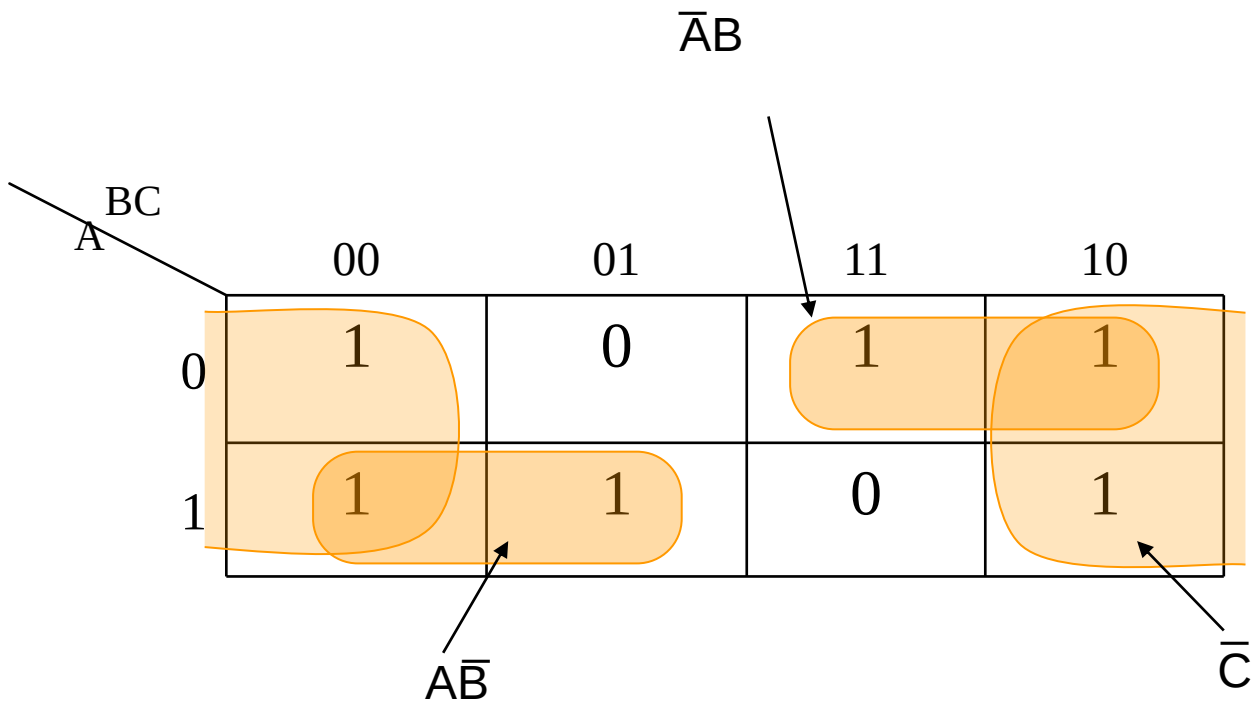

Expresia depinde de grupare

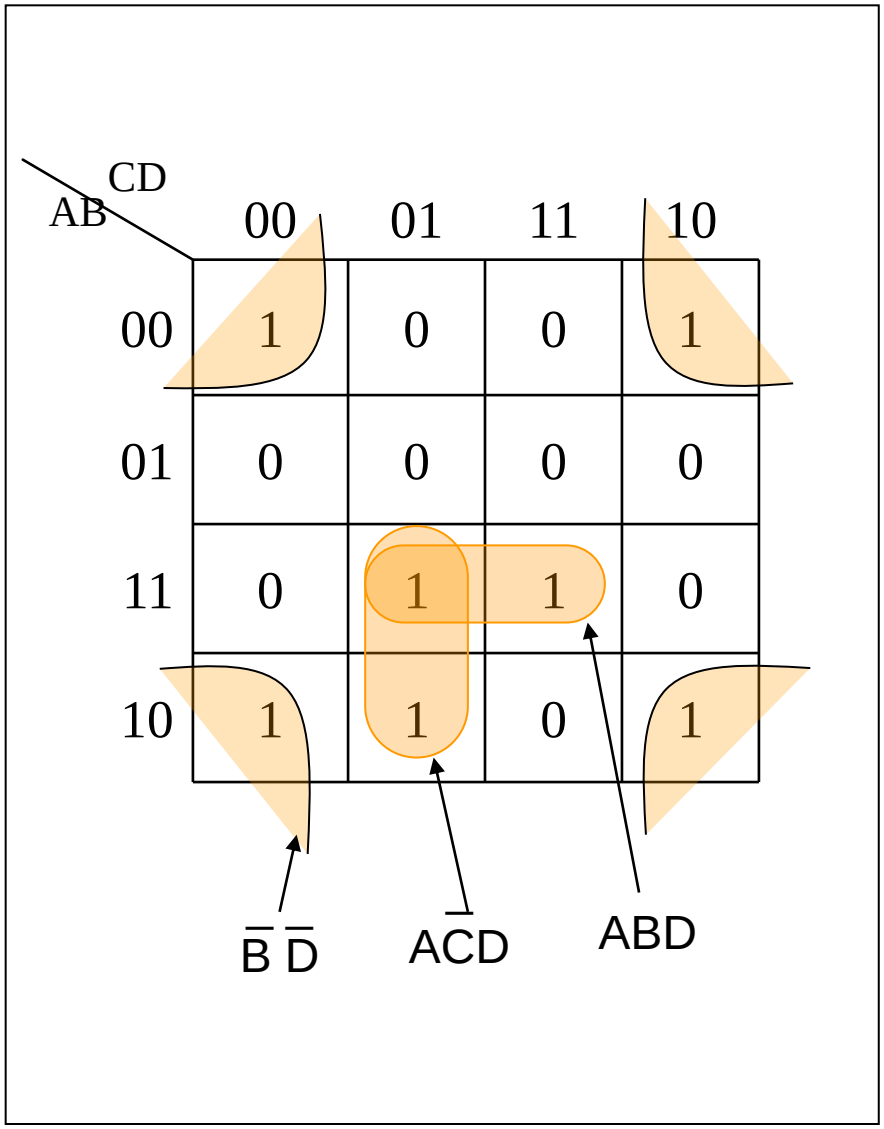

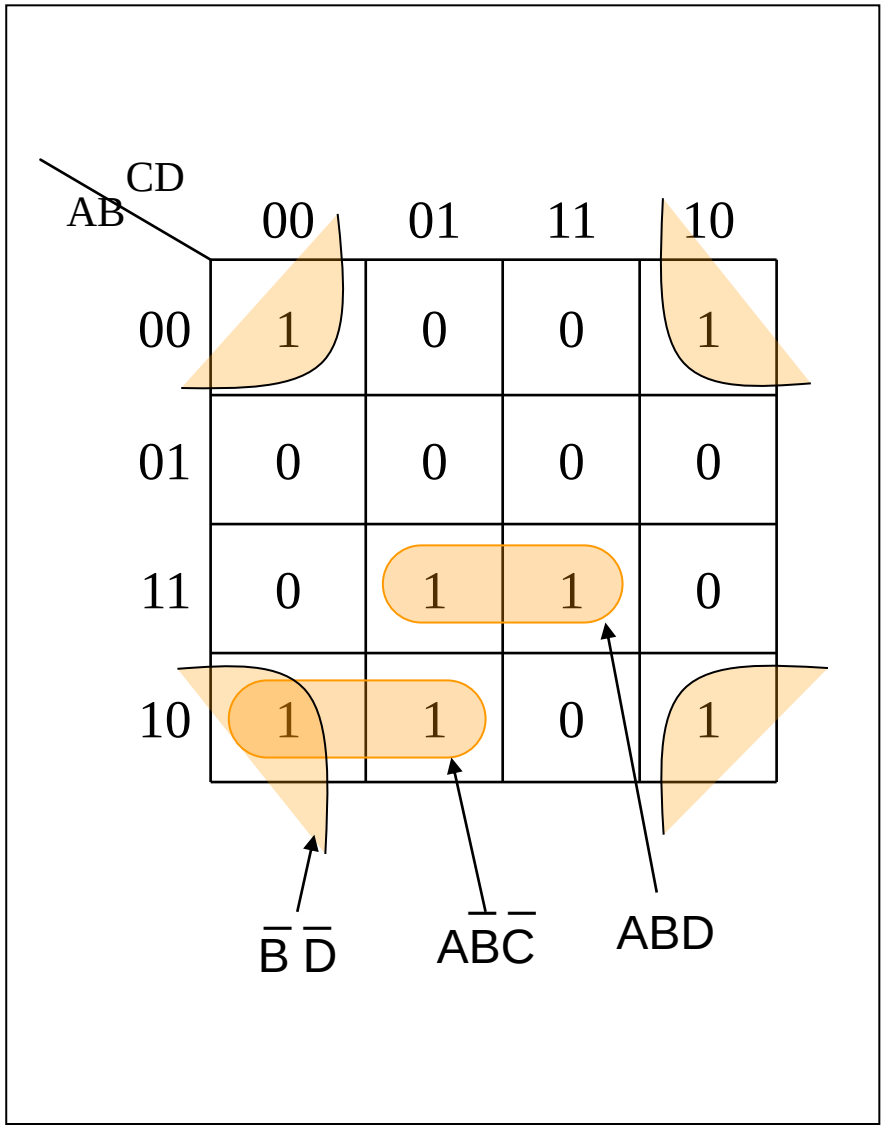

Evitarea redundanţelor

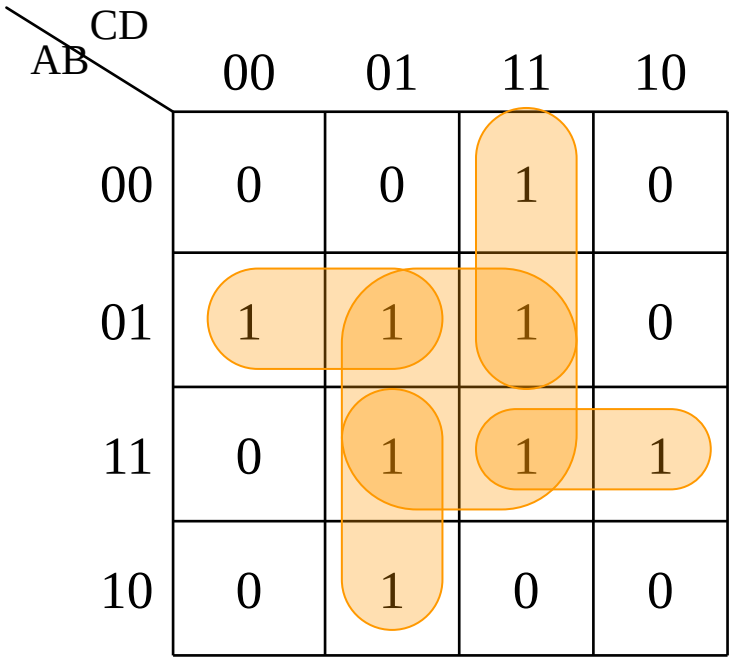

Simplificare Karnaugh
neminimală

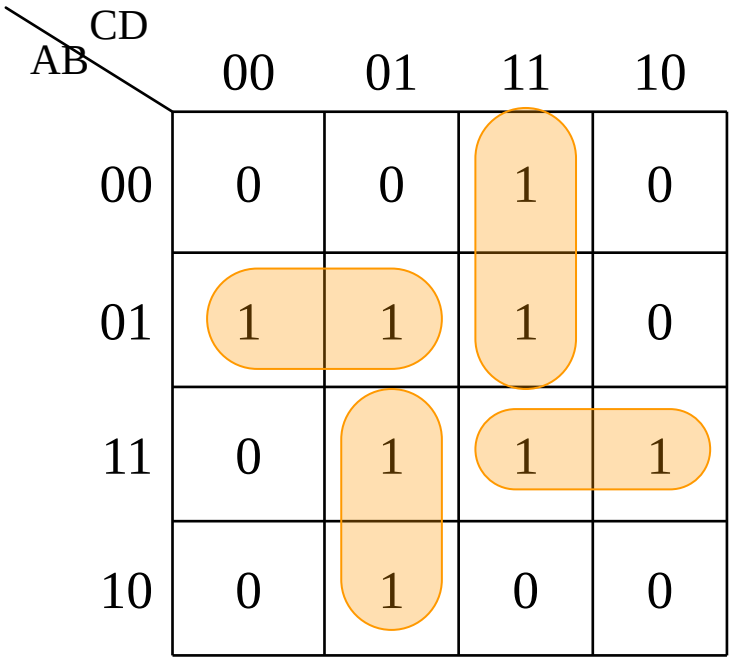

Simplificare Karnaugh
minimală

Combinaţii imposibile de valori

- variabilele nu vor avea niciodată acele combinaţii de valori
- se poate deci considera **restricţia** funcţiei booleene doar la subdomeniul de definiţie al combinaţiilor permise
  - doar aceasta va fi "vizibilă" în funcţionarea circuitului
- se consideră cea mai convenabilă – din punctul de vedere al minimizării – extensie la combinaţiile imposibile
  - se consideră valoarea 0 sau 1, după cum convine

Exemplu – afişarea cifrelor zecimale

- Afişaj cu 7 segmente
- Selectarea segmentelor pentru fiecare cifră
- 0 – stins
- 1 – aprins

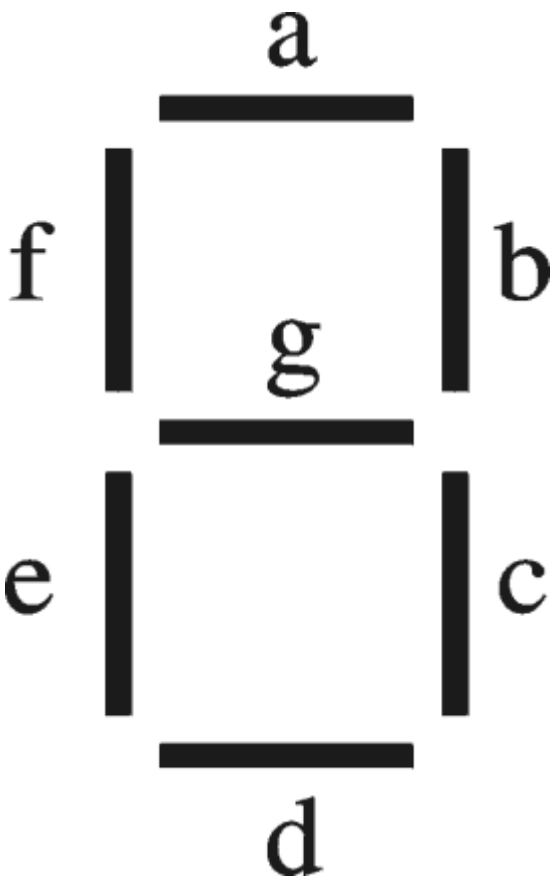

Funcţia booleană ataşată segmentului **d**

Nr	A	B	C	D	d
0	0	0	0	0	1
1	0	0	0	1	0
2	0	0	1	0	1
3	0	0	1	1	1
4	0	1	0	0	0
5	0	1	0	1	1
6	0	1	1	0	1
7	0	1	1	1	0

Nr	A	B	C	D	d
8	1	0	0	0	1
9	1	0	0	1	1
10	1	0	1	0	*
11	1	0	1	1	*
12	1	1	0	0	*
13	1	1	0	1	*
14	1	1	1	0	*
15	1	1	1	1	*

Combinaţiile imposibile pot simplifica expresia

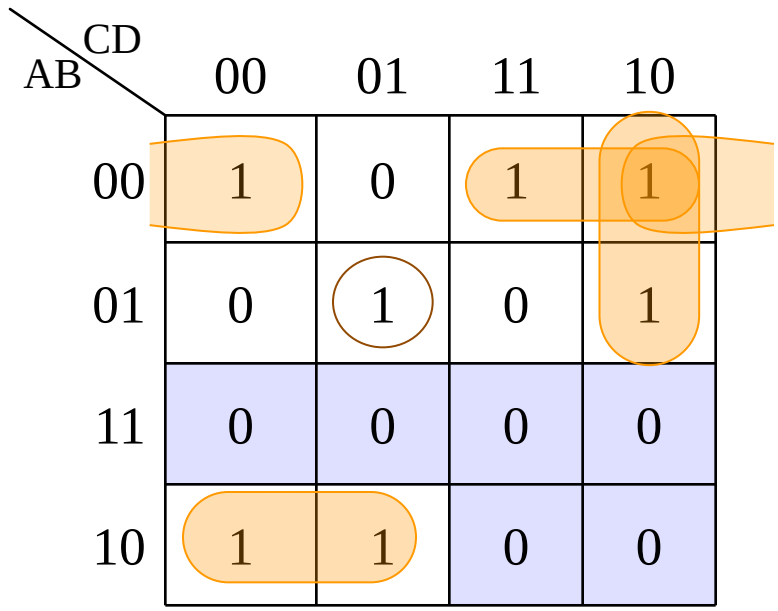

Simplificare “funcţionare de siguranţă”

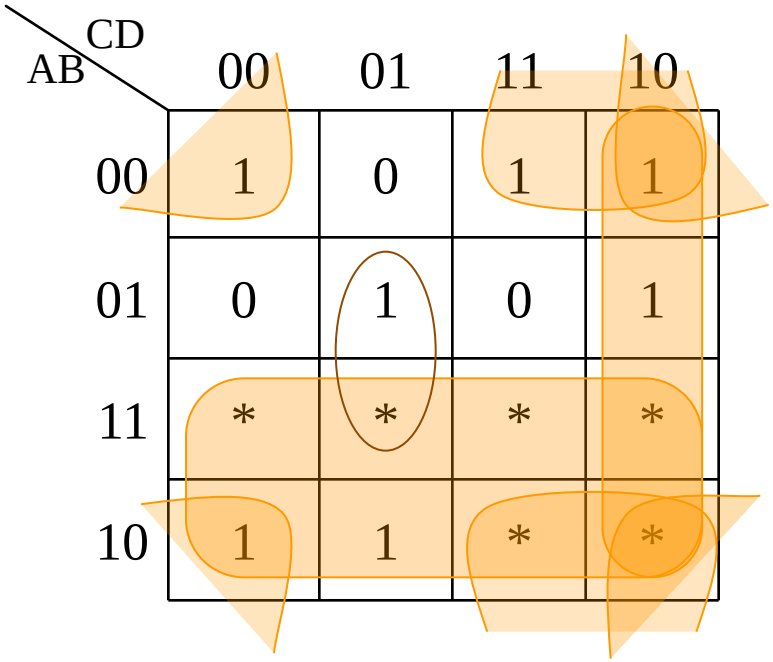

Simplificare exploatând combinaţiile imposibile

Temă: comparator pe 2 biţi

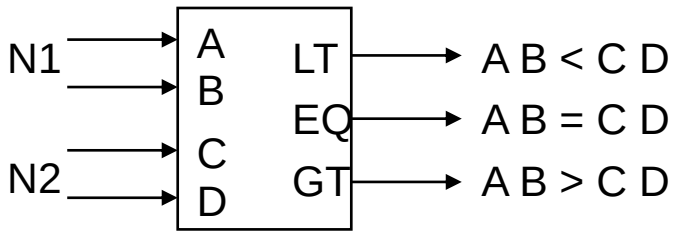

Diagrama bloc

şi tabelul de adevăr

A	B	C	D	LT	EQ	GT
0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	1	1	0	0
0	0	1	0	1	0	0
0	0	1	1	1	0	0
0	1	0	0	0	0	1
0	1	0	1	0	1	0
0	1	1	0	1	0	0
0	1	1	1	1	0	0
1	0	0	0	0	0	1
1	0	0	1	0	0	1
1	0	1	0	0	1	0
1	0	1	1	1	0	0
1	1	0	0	0	0	1
1	1	0	1	0	0	1
1	1	1	0	0	0	1
1	1	1	1	0	1	0

E nevoie de câte o reducere Karnaugh pentru fiecare dintre cele 3 funcţii

Temă: multiplicator pe 2 biţi

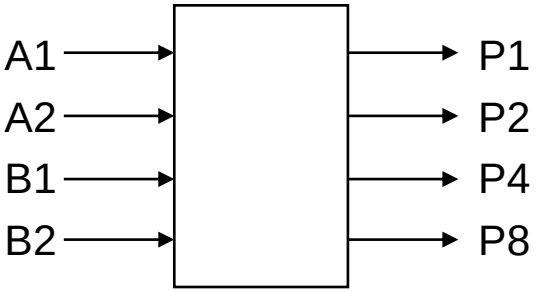

A2	A1	B2	B1	P8	P4	P2	P1
0	0	0	0	0	0	0	0
0	0	0	1	0	0	0	0
0	0	1	0	0	0	0	0
0	0	1	1	0	0	0	0
0	1	0	0	0	0	0	0
0	1	0	1	0	0	0	1
0	1	1	0	0	0	1	0
0	1	1	1	0	0	1	1
1	0	0	0	0	0	0	0
1	0	0	1	0	0	1	0
1	0	1	0	0	1	0	0
1	0	1	1	0	1	1	0
1	1	0	0	0	0	0	0
1	1	0	1	0	0	1	1
1	1	1	0	0	1	1	0
1	1	1	1	1	0	0	1

Temă: "incrementare cu 1 BCD"

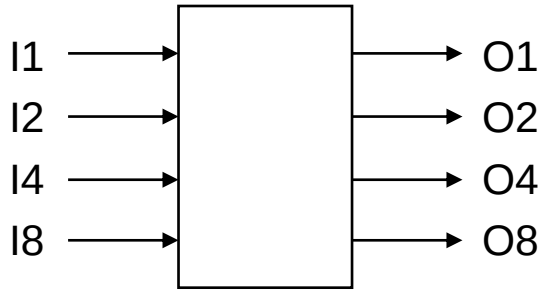

I8	I4	I2	I1	O8	O4	O2	O1
0	0	0	0	0	0	0	1
0	0	0	1	0	0	1	0
0	0	1	0	0	0	1	1
0	0	1	1	0	1	0	0
0	1	0	0	0	1	0	1
0	1	0	1	0	1	1	0
0	1	1	0	0	1	1	1
0	1	1	1	1	0	0	0
1	0	0	0	1	0	0	1
1	0	0	1	0	0	0	0
1	0	1	0	*	*	*	*
1	0	1	1	*	*	*	*
1	1	0	0	*	*	*	*
1	1	0	1	*	*	*	*
1	1	1	0	*	*	*	*
1	1	1	1	*	*	*	*

II.6. CIRCUITE COMBINAŢIONALE

Circuite combinaţionale

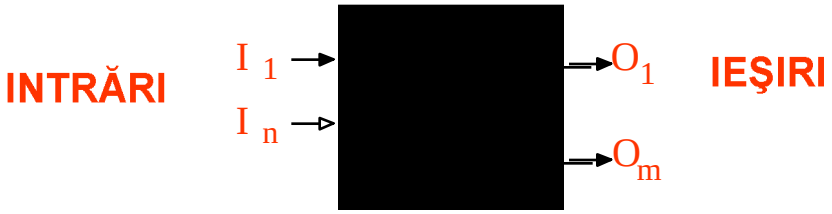

Diagrama bloc a unui circuit combinaţional

- Valorile de la ieşire depind doar de valorile de la intrare din momentul respectiv

II.6.1. MULTIPLEXORUL

Multiplexorul

- 2^n intrări
- n intrări de selecţie (variabile de **control**)
  - biţi de control (de adresă)
- o singură ieşire
- fiecare intrare corespunde unui termen FND cu variabile de control
- controlul selectează o valoare de la intrare (bit) care devine valoare de ieşire

MUX 4 → 1

diagrama bloc şi tabelul de adevăr

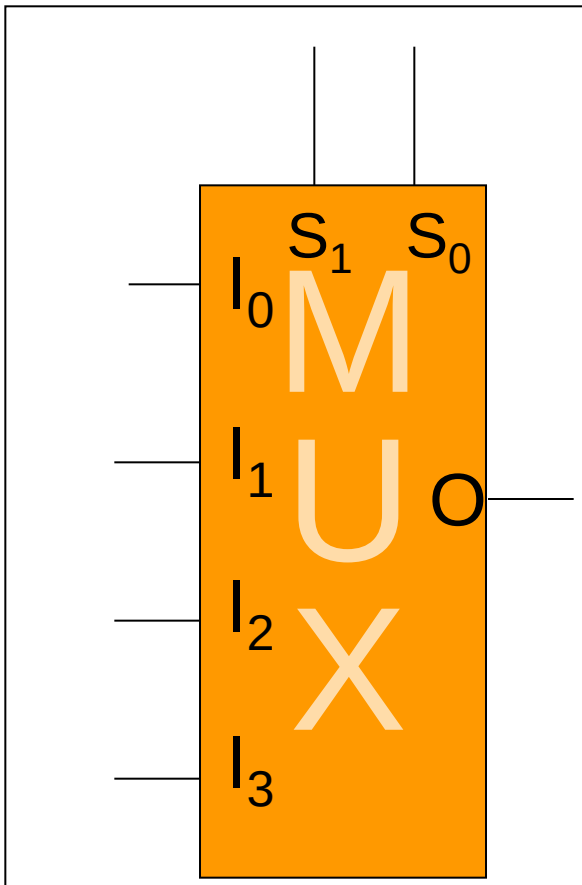

S_1	S_0	O
0	0	I_0
0	1	I_1
1	0	I_2
1	1	I_3

Multiplexorul 4→1: diagrama logică

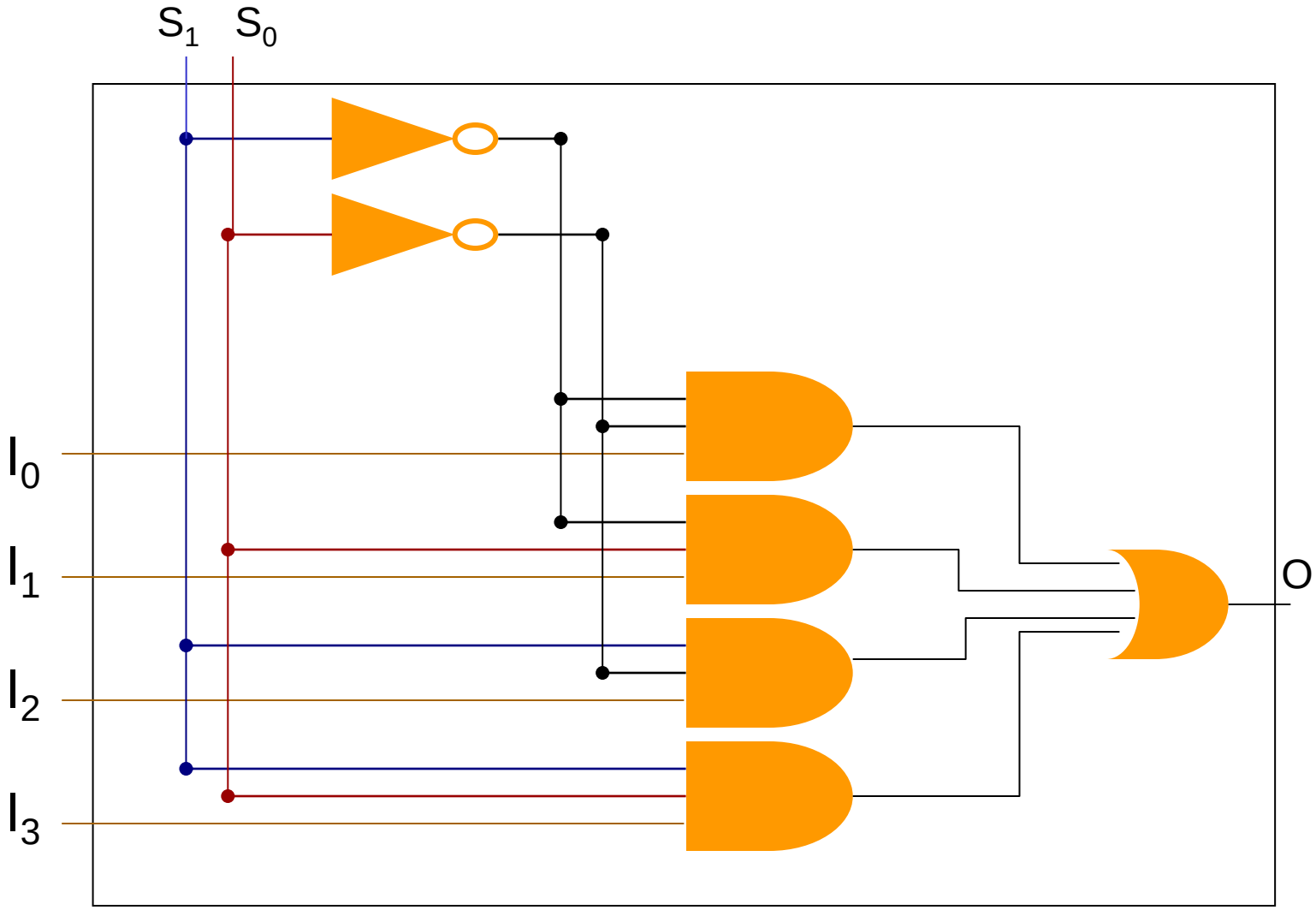

- Prima poartă AND poate avea la ieşire valorile 0 sau I_0, a doua 0 sau I_1 etc.
- Poarta OR poate avea la ieşire valorile I_0, I_1, I_2, I_3
  - De unde ideea de a folosi variabile de intrare ca valori de ieşire nu conectându-le direct la ieşirea circuitului, ci lăsându-le ca intrări şi selectându-le prin multiplexor

Funcţii booleene pot fi implementate prin multiplexoare

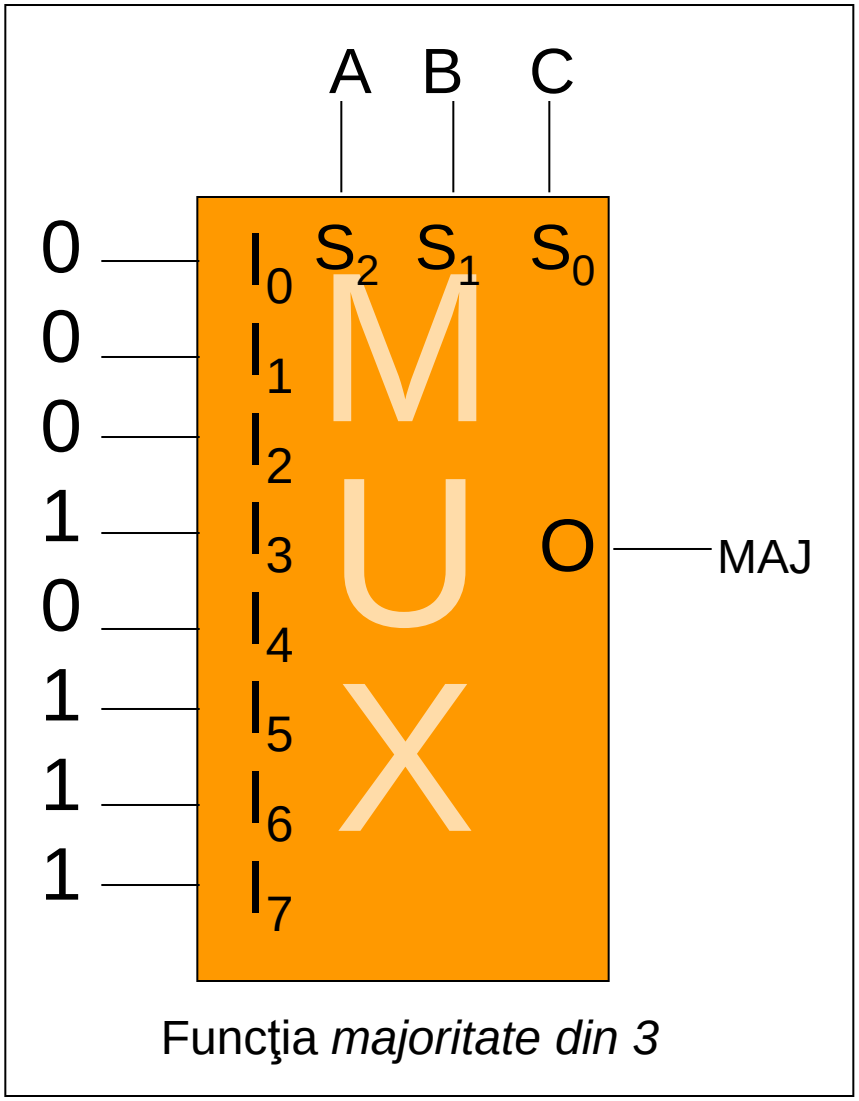

Funcţia *majoritate din 3*

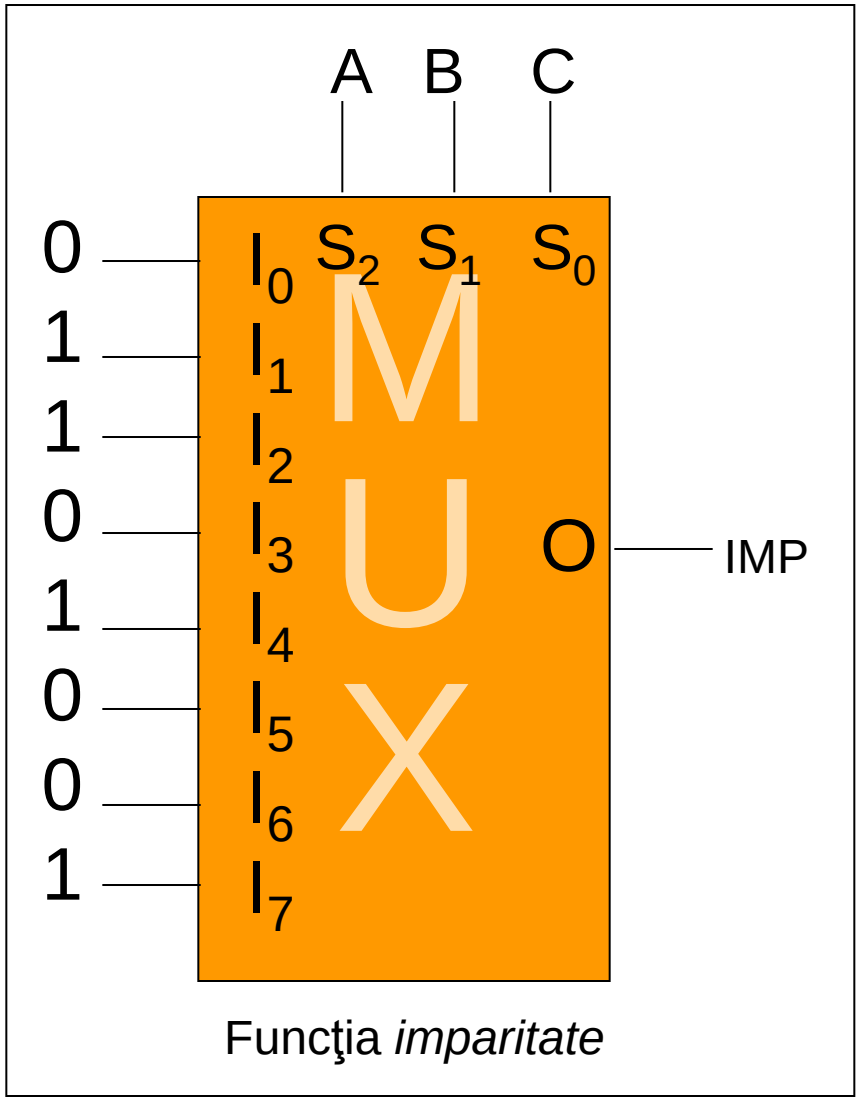

Funcţia *imparitate*

"Majoritatea din 3": implementare eficientă prin multiplexor

Eficient: *folding*

A	B	C	MAJ
0	0	0	0
0	0	1	0
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	0
1	0	1	1
1	1	0	1
1	1	1	1

Tabel de adevăr originar

A	B	MAJ
0	0	0
0	1	C
1	0	C
1	1	1

Tabel de adevăr pentru multiplexor

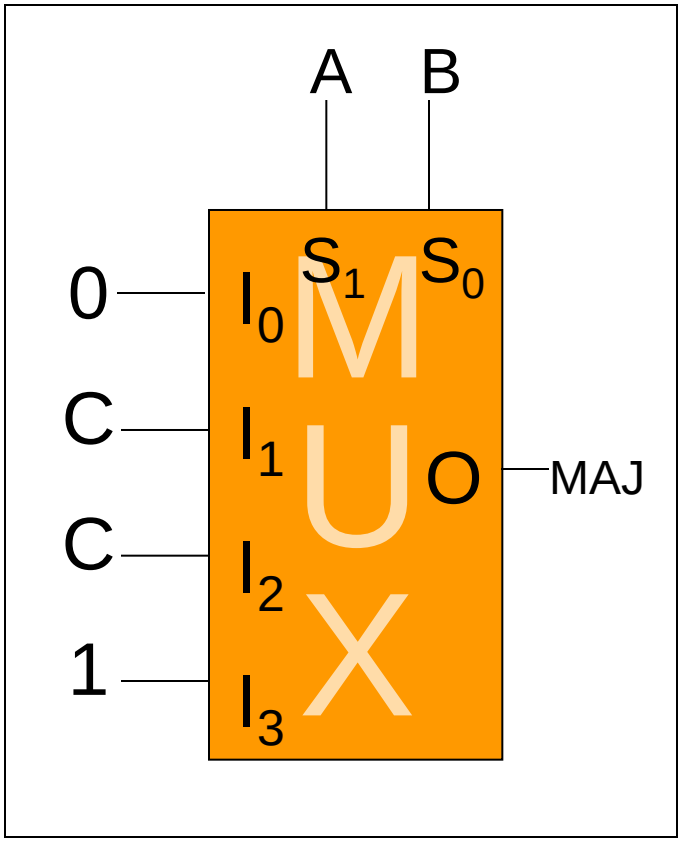

"Imparitate": implementare eficientă prin multiplexor

folding

A	B	C	IMP
0	0	0	0
0	0	1	1
0	1	0	1
0	1	1	0
1	0	0	1
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	1

Tabel de adevăr originar

A	B	IMP
0	0	C
0	1	$\bar{C}$
1	0	$\bar{C}$
1	1	C

Tabel de adevăr pentru multiplexor

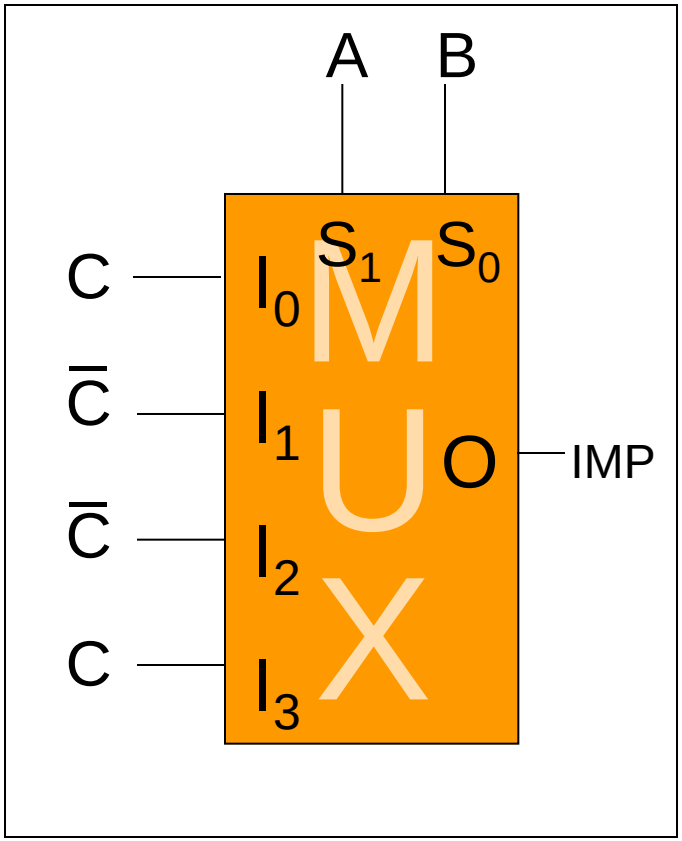

II.6.2. DECODORUL, COMPARATORUL

Decodorul

- Decodorul are k intrări şi 2^k ieşiri
  - identificarea unei locaţii de memorie după adresă
- Circuitul activează în fiecare moment **una** din 2^k ieşiri
  - intrările au rolul controalelor de la multiplexor (selectează adrese)
  - fiecare ieşire corespunde unui termen FND scris cu variabilele de intrare

Decodorul: k=2

I_1	I_0	O_3	O_2	O_1	O_0
0	0	0	0	0	1
0	1	0	0	1	0
1	0	0	1	0	0
1	1	1	0	0	0

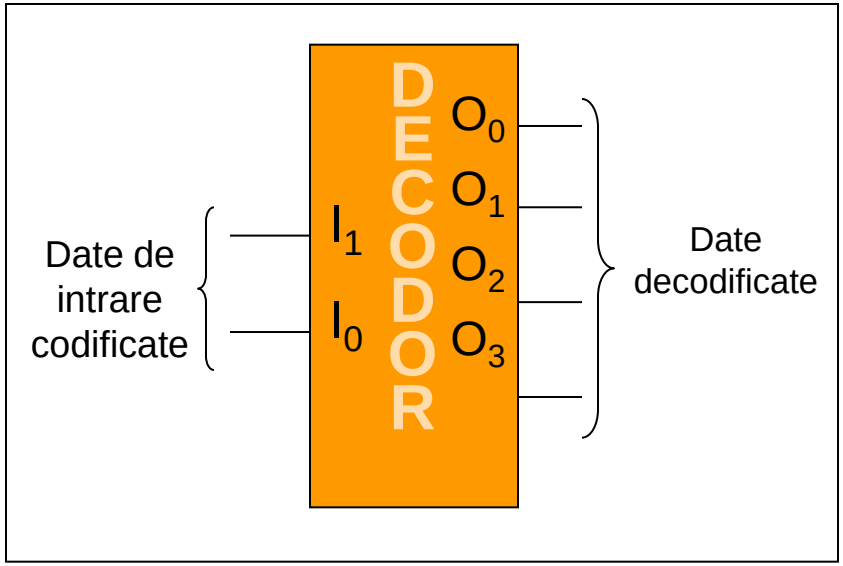

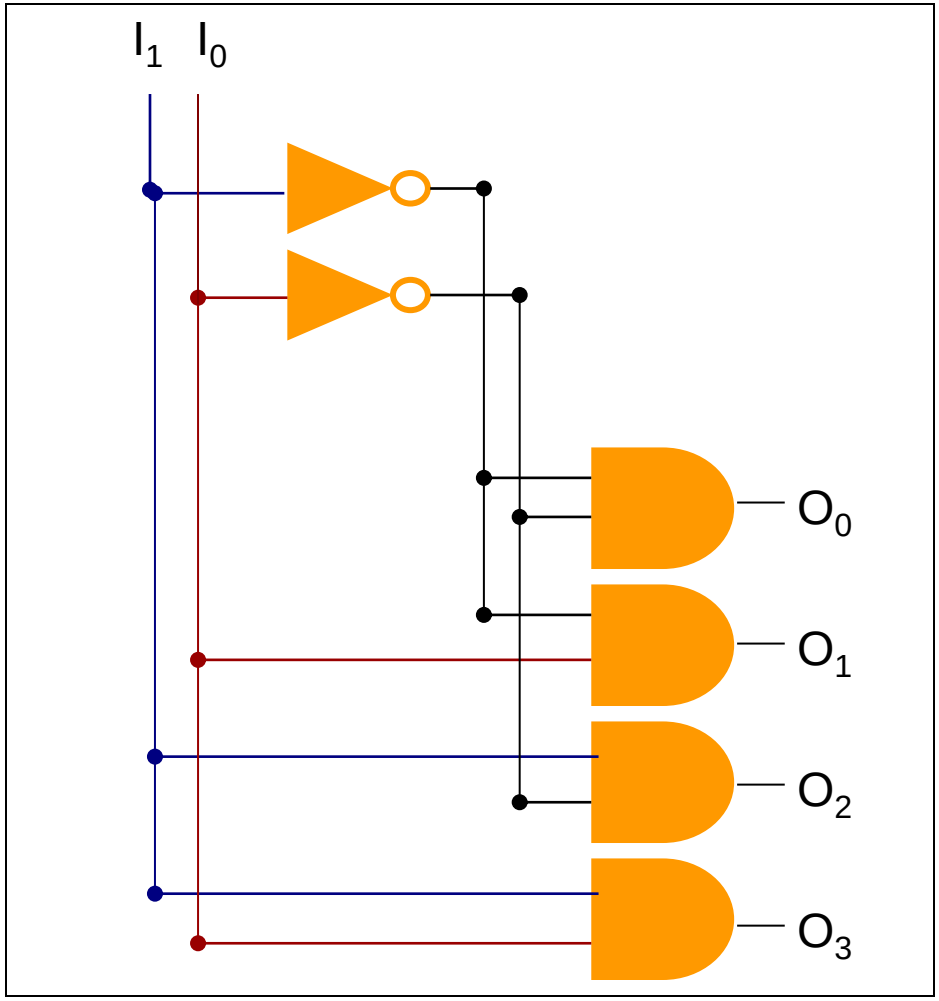

Implementarea adunării prin decodoare

A	B	C_{in}	Sum	C_{out}
0	0	0	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	0	1	0	1
1	1	0	0	1
1	1	1	1	1

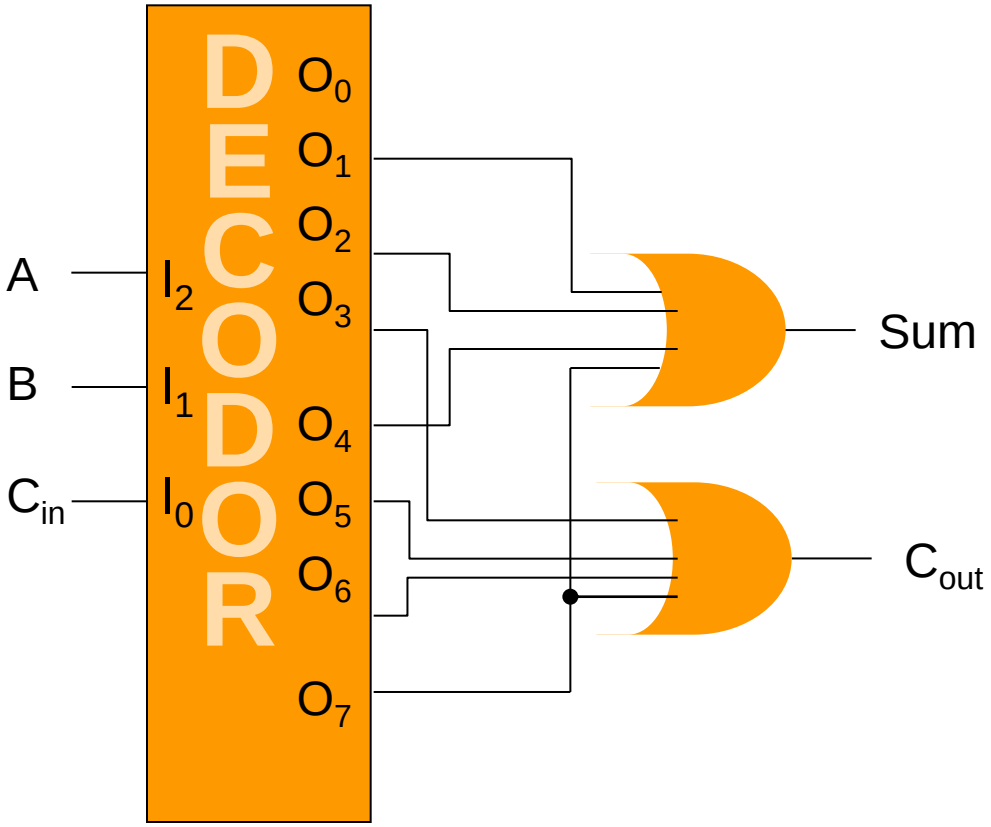

Circuit de comparare (Comparatorul)

- Implementează operatorii de comparare (= , > , < , ≥ , ≤)
- Exemplu: egalitate pe 4 biţi
  - Temă: comparator complet (<, =, >)

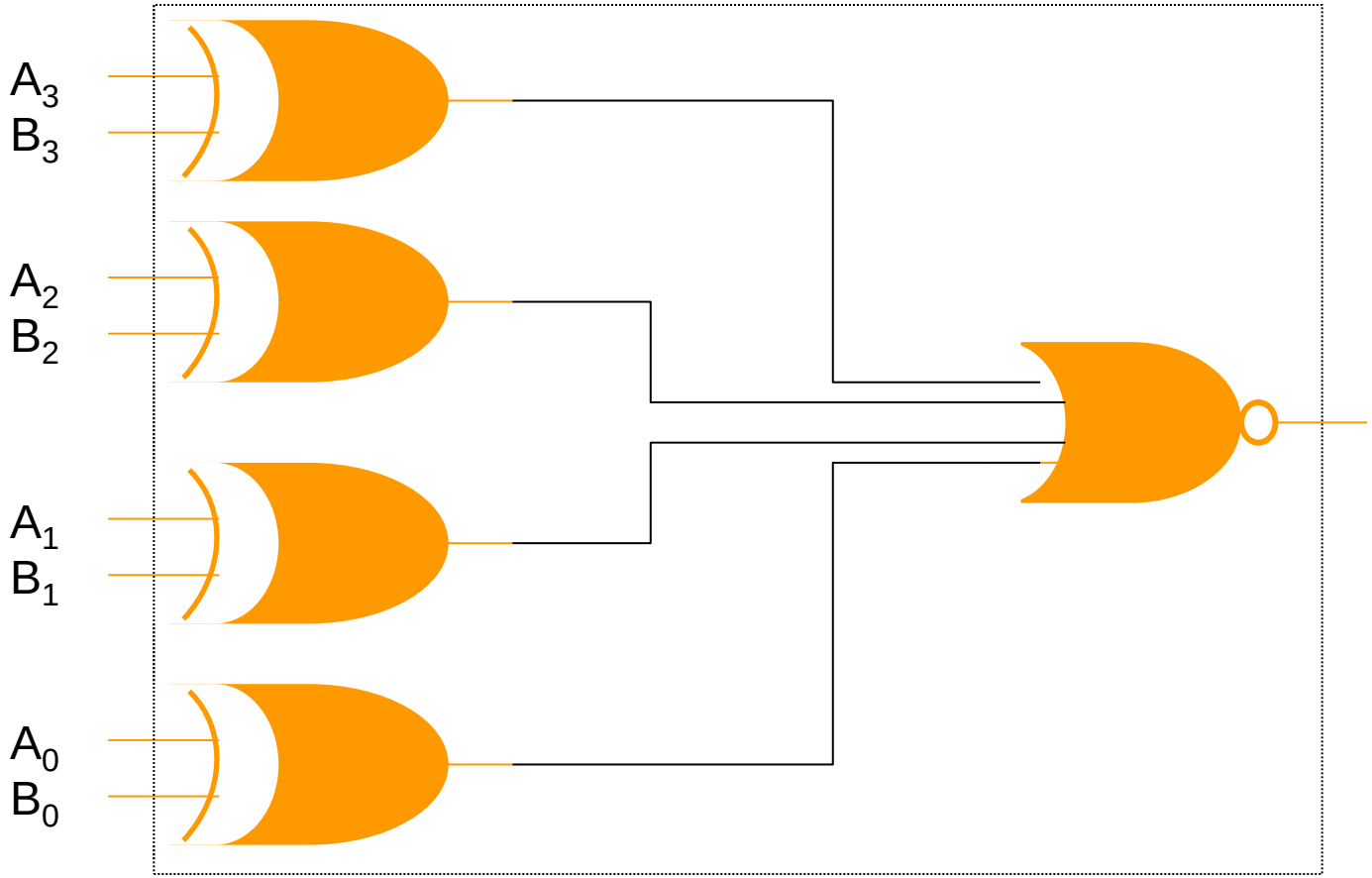

II.6.3. SUMATOARE

Semi-sumatorul şi sumatorul complet

- Semi-sumatorul (*half-adder*)
  - Adună cei doi biţi de intrare
    - Furnizează la ieşire un bit *sumă* şi un bit *transport*
  - Neajuns: nu poate fi extins pentru adunarea de numere mai lungi
- Sumatorul complet (*full adder*)
  - Adună cei trei biţi de intrare
    - Furnizează la ieşire tot un bit *sumă* şi un bit *transport*
  - Poate fi folosit pentru a construi sumatoare pe N biţi
    - conectând C_{out} de la un sumator la C_{in} al următorului.
    - Acesta va fi *sumatorul serial* (*ripple-carry adder*)

Semi-sumator şi sumator: diagrame logice

A	B	Sum	C_{out}
0	0	0	0
0	1	1	0
1	0	1	0
1	1	0	1

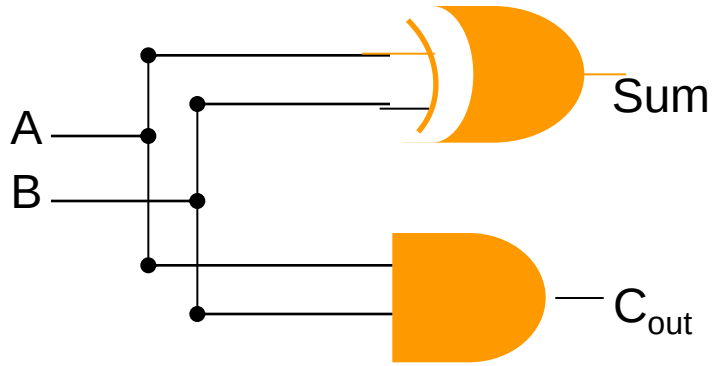

Tabelul de adevăr şi diagrama logică ale semi-sumatorului

A	B	C_{in}	Sum	C_{out}
0	0	0	0	0
0	0	1	1	0
0	1	0	1	0
0	1	1	0	1
1	0	0	1	0
1	0	1	0	1
1	1	0	0	1
1	1	1	1	1

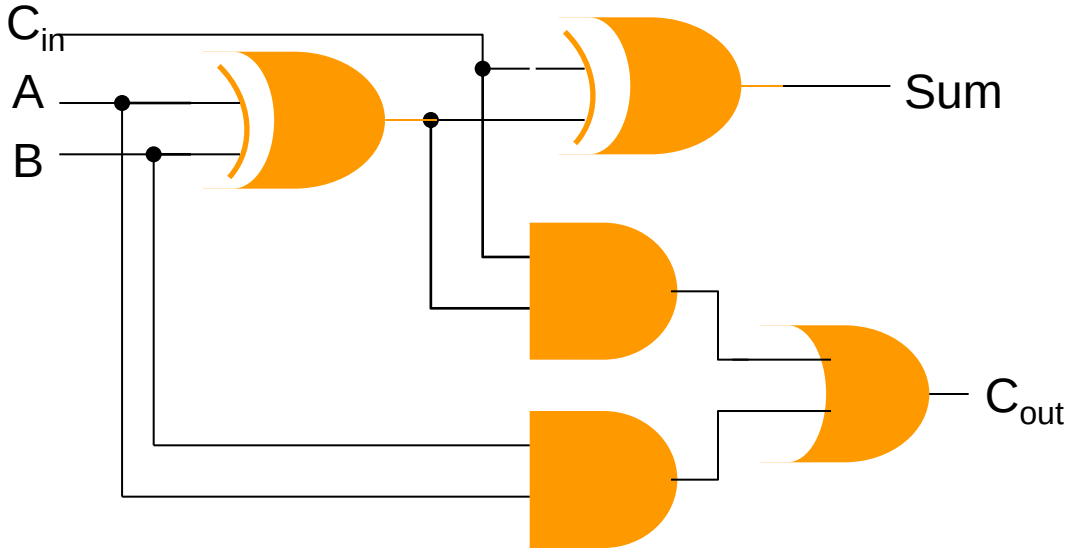

Tabelul de adevăr şi diagrama logică ale sumatorului complet

Sumatorul serial pe 16 biţi (+)

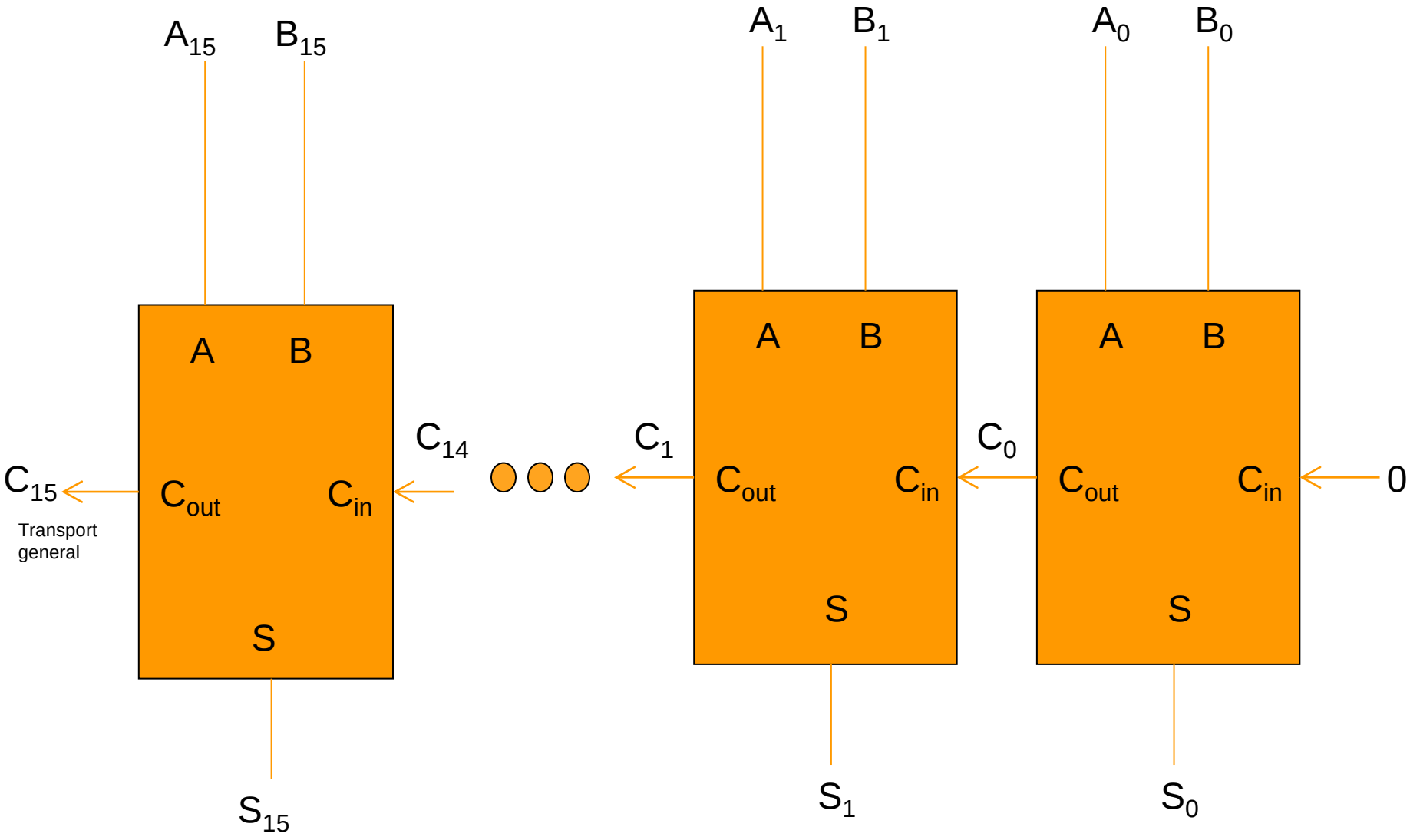

Sumatoare seriale

- Cu propagarea transportului
  - de la un rang la următoarele
- Şi primul sumator este complet
  - $C_0 = 0$ pentru adunare
  - $C_0 = 1$ pentru scădere
- Avantaj: circuite relativ simple, repetate identic la fiecare rang
- Dezavantaj: sumatoarele seriale pot fi lente
  - întârzierea - proporţională cu numărul de biţi
- Cazul cel mai relevant:
  11111111 + 00000001

Accelerarea adunării

- Sumatoare cu anticiparea transportului
  - *Carry lookahead adders*
  - Elimină întârzierea datorată propagării transportului
  - Transportul-intrare (carry-in) se generează independent pentru fiecare rang
    - $C_0 = A_0 B_0$
    - $C_1 = A_0 B_0 A_1 + A_0 B_0 B_1 + A_1 B_1$
    - . . .
    - $C_i = G_i + P_i \cdot C_{i-1} = A_i \cdot B_i + (A_i + B_i) \cdot C_{i-1} = \ldots$
    - …
  - Necesită circuite complexe
  - De obicei, se utilizează o combinaţie de tehnici de anticipare şi propagare
- Sumatoare cu selecţia transportului
  - Exemplu: pentru 32 de biţi, fiecare octet e "adunat" de două sumatoare ($C_0 = 0$ şi respectiv $C_0 = 1$), apoi se selectează S_i corect

II.6.4. O UNITATE ARITMETICĂ ŞI LOGICĂ ELEMENTARĂ

Unitate Aritmetică şi Logică (1 bit): AND, OR, +, -

Proiectare iniţială

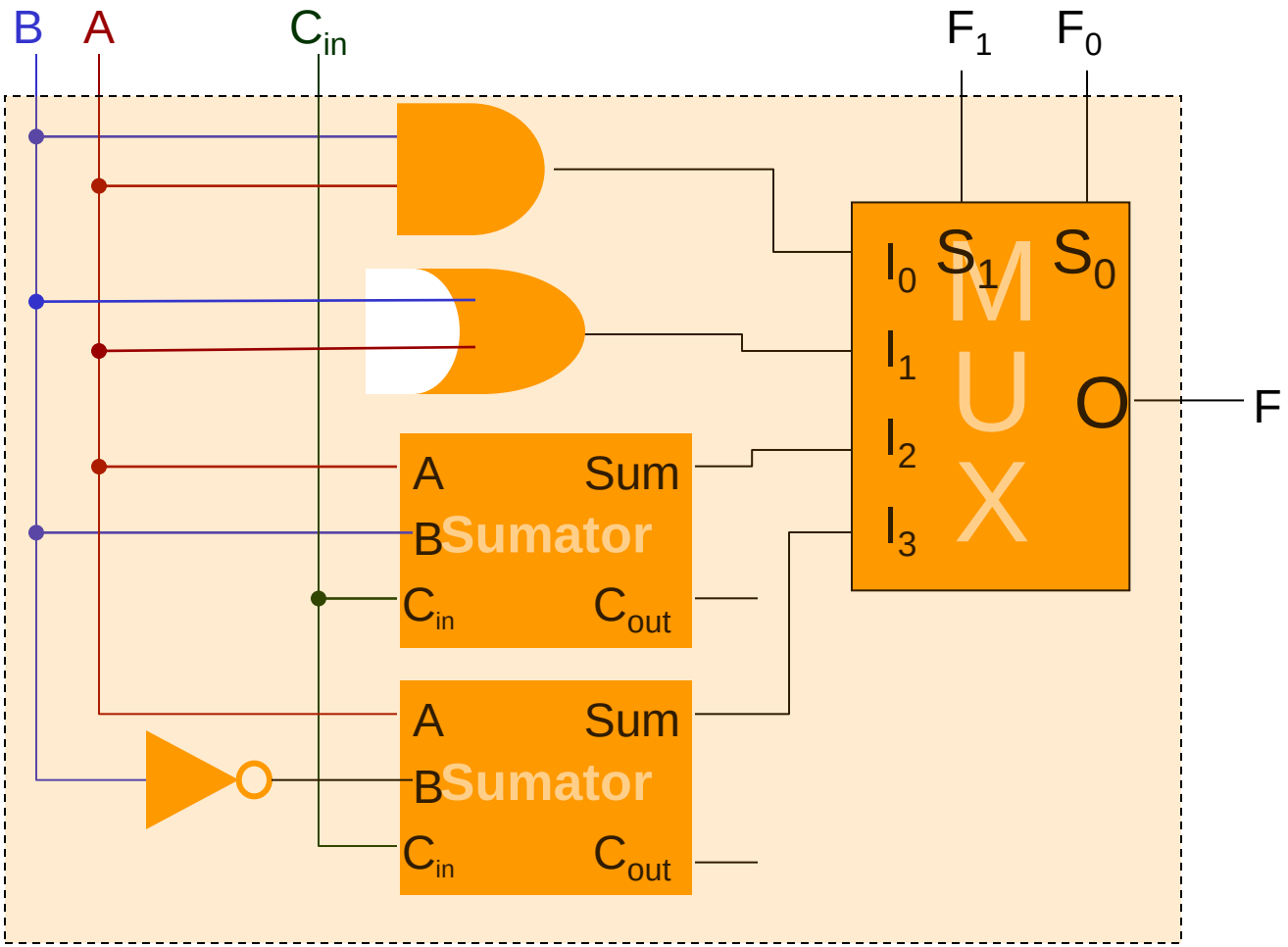

F_1	F_0	F
0	0	A and B
0	1	A or B
1	0	A+B
1	1	A-B

Semnale de control: F_0 F_1

Unitate Aritmetică şi Logică (1 bit): AND, OR, +, -

Proiectare îmbunătăţită

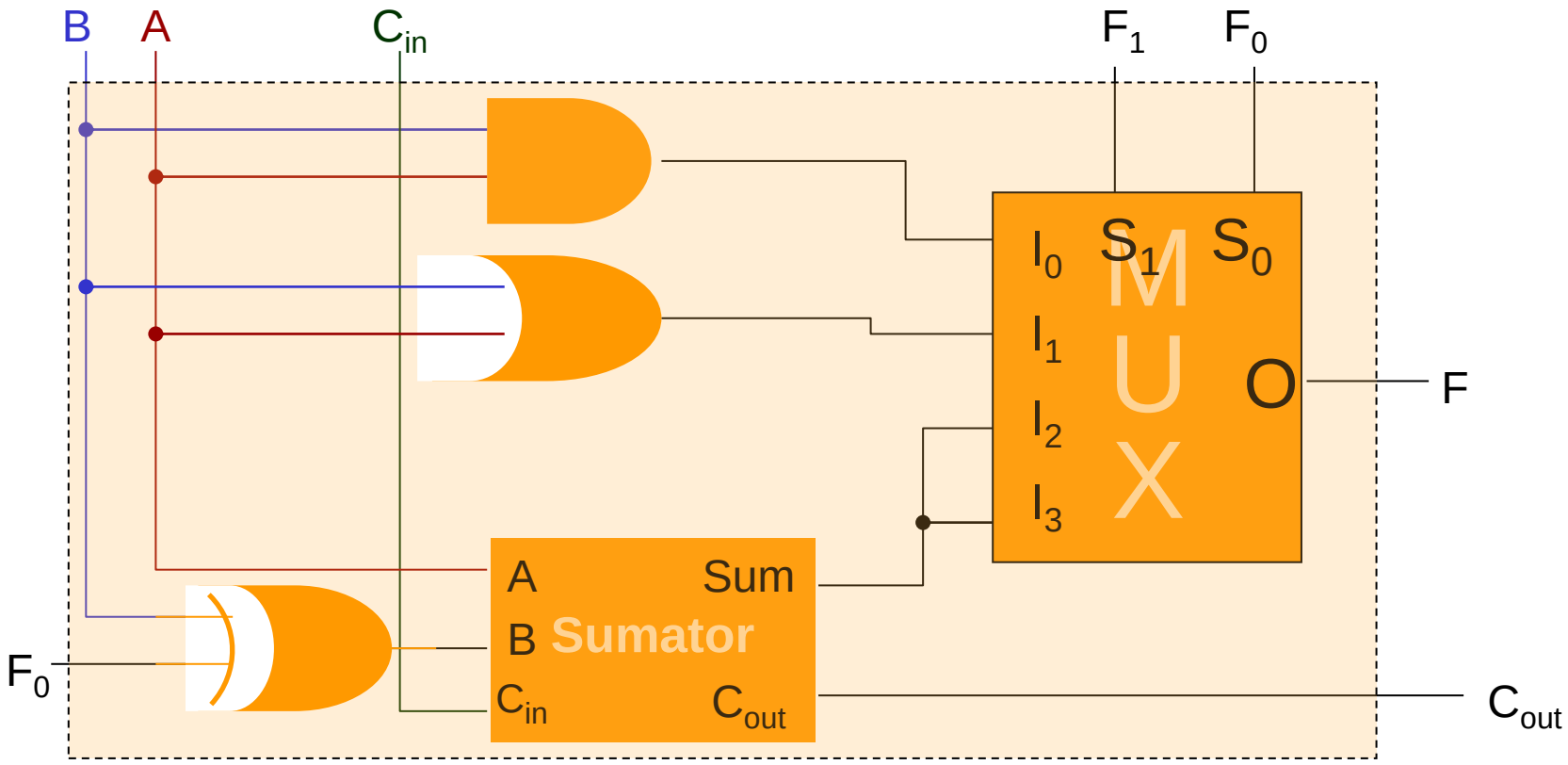

Unitate Aritmetică şi Logică (16 biţi): AND, OR, +, -